

PHÁT BIỂU CẢM NGHĨ VỀ TÁC PHẨM

TIẾNG GÀ TRƯA - VĂN MẪU 7

Đề bài: Phát biểu cảm nghĩ về bài thơ Tiếng gà trưa của Xuân Quỳnh.

Bài mẫu hay nhất

Xuân Quỳnh (1942 - 1988) là nhà thơ nữ được nhiều người yêu thơ mến mộ. Thơ chị trẻ trung, sôi nổi, giàu chất trữ tình. Vốn xuất thân từ nông thôn nên Xuân Quỳnh hay viết về những đề tài bình dị, gần gũi của cuộc sống đời thường như tình mẹ con, bà cháu, tình yêu, tình quê hương, đất nước. Ngay từ tập thơ đầu tay *Tơ tằm - Chồi biếc* (in chung - 1963), Xuân Quỳnh đã gây được sự chú ý của người đọc bởi phong cách thơ mới mẻ. Hơn hai mươi năm cầm bút, chị đã sáng tác nhiều tập thơ có giá trị, tạo ấn tượng khó quên trong lòng người đọc.

Bài thơ *Tiếng gà trưa* được viết trong những năm đầu của cuộc kháng chiến chống đế quốc Mỹ trên phạm vi cả nước. Bị thua đau ở chiến trường miền Nam, giặc Mỹ điên cuồng mở rộng chiến tranh phá hoại bằng máy bay, bom đạn... ra miền Bắc, hòng tàn phá hậu phương lớn của tiền tuyến lớn. Trong hoàn cảnh nước sôi lửa bỏng ấy, hàng triệu thanh niên đã lên đường với khí thế Xẻ dọc Trường Sơn đi đánh Mỹ, Mà lòng phơi phới dậy tương lai. Nhân vật trữ tình trong bài thơ là người chiến sĩ trẻ đang cùng đồng đội trên đường hành quân vào Nam chiến đấu.

Tiếng gà trưa đã gợi nhớ về những kỉ niệm đẹp đẽ của tuổi thơ và tình bà cháu. Tình cảm gia đình, quê hương đã làm sâu sắc thêm tình yêu đất nước.

Bao trùm bài thơ là nỗi nhớ cồn cào, da diết. Nhớ nhà, đó là tâm trạng tất yếu của những người lính trẻ vừa bước qua hoặc chưa bước qua hết tuổi học trò đã phải buông cây bút, cầm cây súng ra đi đánh giặc cứu nước. Nỗi nhớ ở đây thật giản dị và cụ thể. Chỉ một tiếng gà trưa bất chợt nghe thấy khi Dừng chân bên xóm nhỏ là đã gợi dậy cả một trời thương nhớ. Tiếng gà nhảy ổ làm xao động nắng trưa và cũng làm xao xuyên hồn người. Nghe tiếng gà mà như nghe thấy tiếng quê hương an ủi, vỗ về và tiếp thêm sức mạnh. Điệp từ nghe được nhắc lại ba lần, mở đầu ba câu thơ liên tiếp thể hiện sự rung cảm cao độ trong tâm hồn chiến sĩ:

*Trên đường hành quân xa
Dừng chân bên xóm nhỏ
Tiếng gà ai nhảy ổ:
"Cục... cục tác cục ta"
Nghe xao động nắng trưa*

*Nghe bàn chân đỡ mỏi
Nghe gọi về tuổi thơ*

Quê nhà hiện lên rõ nét trong tâm tưởng và những kỉ niệm tuổi thơ lần lượt sống daayjqua những hình ảnh thân thương. Tiếng gà trưa nhắc nhớ đến Ô rơm hồng những trứng của mấy chị mái mơ, mái vàng xinh xắn, mẩn đẽ. Tiếng gà trưa khiến người cháu xa nhà nhớ đến người bà kính yêu một đời tần tảo. Thương biết mấy là cảnh đứa cháu tò mò xem gà đẽ, bị bà mắng : Gà đẽ mà mày nhìn, Rồi sau này lang mặt. Chẳng hiểu hư thực ra sao nhưng cháu tin thật : Cháu về lấy gương soi, Lòng dại thơ lo lắng. Giờ đây, đứa cháu đã trưởng thành ao ước trở về thời bé bỏng để lại được nghe tiếng mắng yêu của bà, được thấy bóng dáng quen thuộc của bà khum tay soi trứng, chặt chiu từng mầm hi vọng sẽ có được một đàn gà con đông đúc.

Suốt một đời lam lũ, lo toan, bà chẳng bao giờ nghĩ đến bản thân mà chỉ lo cho cháu, bởi đứa cháu đối với bà là tất cả. Bà thầm mong đàn gà thoát khỏi nạn dịch mỗi khi mùa đông tới : Để cuối năm bán gà, Cháu được quần áo mới.

Ao ước của đứa cháu có được cái quần chéo go, cái áo cánh trúc bâu còn nguyên vẹn lần hồ sột soạt và thơm mùi vải mới được nhân lên gấp bội trong lòng bà yêu cháu. Hạnh phúc gia đình giản dị, đầm ấm mà rất đời thường cùng bao khát vọng tuổi thơ dường như gói gọn cả trong tiếng gà trưa:

*Tiếng gà trưa
Mang bao nhiêu hạnh phúc,
Đem cháu về nằm mơ
Giấc ngủ hồng sắc trứng.*

Thông qua nỗi nhớ được khơi dậy từ tiếng gà trưa, nhà thơ Xuân Quỳnh đã miêu tả tâm hồn trong sáng, hồn nhiên và tình cảm yêu mến, kính trọng bà của một em bé nông thôn. Tình bà cháu thấm thiết đã trở thành một phần quan trọng trong đời sống tinh thần của người chiến sĩ hôm nay đang trên đường hành quân chiến đấu bảo vệ quê hương, đất nước:

*Cháu chiến đấu hôm nay
Vì lòng yêu Tổ quốc
Vì xóm làng thân thuộc
Bà ơi, cũng vì bà
Vì tiếng gà cục tác
Ổ trứng hồng tuổi thơ*

Khổ thơ cuối cùng là lời tâm sự chân thành của đứa cháu chiến sĩ trên đường ra tiền tuyến gọi về người bà kính yêu ở hậu phương. Từ tình cảm cụ thể là tình bà cháu đến tình cảm lớn lao như lòng yêu Tổ quốc, yêu xóm làng thân thuộc đều được biểu hiện bằng

hình thức nghệ thuật giản dị, mộc mạc như lời ăn tiếng nói hàng ngày ; ấy vậy mà nó lại gây xúc động sâu xa bởi nhà thơ đã nói giúp chúng ta những điều thiêng liêng nhất của tâm hồn.

Bài thơ Tiếng gà trưa của Xuân Quỳnh, một lần nữa chúng ta nhận thấy rằng nhà văn Nga I-li-a Ê-ren-bua thật sáng suốt khi đúc kết nên chân lí: Dòng suối đổ vào sông, sông đổ vào dải trường giang Vôn-ga, con sông Vôn-ga đi ra bể. Lòng yêu nhà, yêu làng xóm, yêu miền quê trở nên lòng yêu Tổ quốc.

Bài mẫu 1

Bài thơ Tiếng gà trưa được viết vào thời kì kháng chiến chống Mỹ cứu nước. Khi giặc Mỹ thua ở chiến trường miền Nam đã mở rộng phạm vi đánh chiếm ra miền Bắc. Trong hoàn cảnh đất nước bị đế quốc xâm lược như vậy hàng triệu thanh niên đã lên đường xẻ dọc Trường Sơn đánh Mỹ. Bài thơ gọi về những kỉ niệm tuổi thơ đẹp về tình bà cháu và tình yêu quê hương đất nước.

Đó là nỗi nhớ nhà da diết, cháy bỏng của người cháu ở phương xa. Khi lên đường đi chiến đấu thì người lính nào cũng mong ngày đất nước giành được chiến thắng và trở về với quê nhà và những người thân yêu của mình. Và khi nghe tiếng gà kêu đối với người chiến sĩ thì đó là những hoài niệm đẹp về những kỉ niệm tuổi thơ. Tác giả nghe tiếng gà kêu như nghe thấy tiếng quê hương đang vẫy gọi mình và như thể tiếp thêm sức mạnh để vượt lên khó khăn gian khổ chiến đấu bảo vệ nước nhà.

Trên đường hành quân xa

Dừng chân bên xóm nhỏ

Tiếng gà ai nhảy ổ

Cục...cục tác cục ta

Nghe xao động nắng trưa

Nghe bàn chân đỡ mỏi

Nghe gọi về tuổi thơ

Như vậy chỉ qua đoạn thơ đầu ta đã thấy được nội dung của toàn bài thơ là những hoài niệm về tuổi thơ. Khi người chiến sĩ đi hành quân ngang qua một xóm nhỏ và nghe thấy tiếng gà kêu mà trong lòng dậy lên những kỉ ức. Đặc biệt câu “nghe bàn chân đỡ mỏi” lúc này người chiến sĩ như được tiếp thêm sức mạnh và quên đi cái mệt mỏi của lúc hành quân. Theo dòng hồi tưởng ấy những kỉ ức bắt đầu hiện về:

Tiếng gà trưa

Ồ rom hồng những trứng

Nay con gà mái mơ

Khấp mình hoa đốm trắng

Nay con gà đốm vàng

Lông óng như màu nắng

Nhân vật trữ tình ở đây có một niềm sở thích đó là thích nâng niu ổ trứng hồng đang ấp thích những con gà mái mơ. Từ hình ảnh đàn gà và trứng gà thì hình ảnh người bà tần tảo bắt đầu hiện ra. Và đây cũng là mạch tiếp nối cảm xúc rất tự nhiên của bài gọi về những kí ức tuổi thơ và đặc biệt là hồi ức về gia đình.

Có giọng bà vang vọng

Tiếng gà trưa

Có tiếng bà vẫn mắng

Gà đẻ sao mày nhìn

Rồi sau này lang mắt!

Sau tiếng gà trưa là hình ảnh người bà với tình yêu thương cháu vô bờ bến. Những kí ức ấy mãi in sâu vào tâm hồn của người chiến sĩ đi xa nhưng vẫn luôn nhớ về bà và những kỉ niệm tuổi thơ ở cùng với bà. Bà lo cho đàn gà cũng chỉ vì muốn có thêm tiền mua quần áo mới cho cháu. Như vậy bà có tình yêu thương cháu vô bờ.

Những câu thơ tuy ngắn gọn nhưng hết sức cô đọng và chứa chan biết bao nhiêu cảm xúc của người chiến sĩ. Đó không chỉ là niềm vui lúc nhỏ và khi lớn lên rồi ra chiến trường người chiến sĩ càng cảm nhận niềm vui ấy sâu sắc hơn về tình yêu thương mà bà giành cho mình. Từ đó người chiến sĩ như được tiếp thêm động lực để cố gắng chiến đấu thật tốt và để trở về quê hương cùng với bà.

Cháu chiến đấu hôm nay

Vì lòng yêu tổ quốc

Vì xóm làng thân thuộc

Bà ơi, cũng vì bà

Vì tiếng gà cục tác

Ồ trứng hồng tuổi thơ.

Như vậy ta thấy được những gì người chiến sĩ muốn gửi gắm đến quê hương đất nước và đến bà của mình. Đó là một tình cảm thiêng liêng giành cho quê hương đất nước và cho bà. Ổ trứng ở đây nói lên quy luật tình cảm vô cùng giản dị nhưng thấm đắm trong lòng người đọc. Dù có đi đâu thì cũng phải luôn biết và tự hào về tình yêu gia đình, tình yêu quê hương.

Bài thơ Tiếng gà trưa là một bài thơ hay nói về những kỉ niệm của người chiến sĩ cách mạng. Đồng thời thể hiện tình yêu gia đình, quê hương đất nước rất da diết. Chất thơ dân gian mộc mạc, ngôn ngữ và hình ảnh gần gũi làm cho người đọc dễ cảm nhận được những tình cảm đẹp mà người chiến sĩ cách mạng lúc bấy giờ vì một tương lai đất nước tốt đẹp hơn.

Bài mẫu 2

Xuân Quỳnh là một trong số ít những nhà thơ nữ để lại được những dấu ấn trong lịch sử văn học nước nhà. Thơ của Xuân Quỳnh giản dị mộc mạc nhưng lại chạm được đến những phần sâu thẳm nhất trong tâm hồn con người. Bài thơ “ Tiếng gà trưa” được ra đời trong hoàn cảnh cả nước xê dịch Trường Sơn đi cứu nước. Trong không khí một “ tiếng gà trưa” đã đánh thức một miền ký ức xa xôi của người chiến sĩ cộng sản. Bằng những câu thơ giản dị tác giả gợi nên những hình ảnh bình dị mà gần gũi nhưng thấm đượm tình bà cháu.

“Trên đường hành quân xa

Dừng chân bên xóm nhỏ

Tiếng gà ai nhảy ổ:

“Cục... cục tác cục ta”

Nghe xao động nắng trưa

Nghe bàn chân đỡ mỏi

Nghe gọi về tuổi thơ”

Mở đầu bài thơ là tiếng gà cục ta... cục tác giữa buổi trưa hè là hình ảnh quen thuộc ở mọi miền quê Việt. Tiếng gà như một chất xúc tác đánh thức lại mọi ký ức của người

chiến sỹ. Tác giả sử dụng điệp từ “nghe” để mở rộng và tạo nên chiều sâu cảm xúc của nhân vật. Mỗi lần từ “nghe” được lặp lại thì dường như không gian, thời gian theo tiếng gà lan tỏa ra để người chiến sỹ chìm dần trong những kỷ niệm ngọt ngào ngày nhỏ. Để những kỷ niệm dần ùa về

Ổ rom hồng những trứng

Này con gà mái mơ

Khấp mình hoa đóm trắng

Này con gà mái vàng

Lông óng như màu nắng

Những kỷ niệm thật giản dị, đó là những những con gà mái mơ, mái vàng, ổ rom hồng. Đó là hình ảnh một chú bé tò mò về vạn vật của cuộc sống, cả thế giới dường như thật bình yên. Và thương biết mấy hình ảnh cháu tò mò xem gà đẻ bị bà mắng yêu:

*Có tiếng bà vẫn mắng
– Gà đẻ mà mày nhìn
Rồi sau này lang mặt!
Cháu về lấy gương soi
Lòng đại thơ lo lắng
Có bóng dáng thân thuộc của bà:
Tiếng gà trưa
Tay bà khum soi trứng
Dành từng quả chắt chiu
Cho con gà mái ấp*

Đàn gà là gia sản của của bà để bà chắt chiu tần tảo lo cho cháu. Từng quả trứng được bà cất giữ cẩn thận để sau này bán đi mua quần áo sách vở cho cháu yêu. Tiếng bà mắng cháu tò mò nghịch ngợm mới chan chứa yêu thương làm sao. Và cháu ngây ngô đại khờ đáng yêu làm sao nghe bà mắng tưởng thật sợ bị lang mặt về nhà lấy gương soi. Phải chăng đây là những kỷ niệm tuổi thơ của chính tác giả. Và ký ức về bà cứ thế ùa về.

Cứ hàng năm hàng năm

Khi gió mùa đông đến

Bà lo đàn gà toi

Mong trời đừng sương muối

Để cuối năm bán gà

Cháu được quần áo mới”

Mỗi khi đông tới là bà lại lo “lo đàn gà toi, mong trời đừng sương muối để cuối năm bán gà”. Vì nếu, chẳng may việc đó xảy ra cháu bà sẽ chẳng có quần áo mới để vui tết, vui xuân. “Cứ hàng năm hằng năm” đã làm cho không gian dương như dài ra cũng là cách tác giả giúp người đọc cảm nhận được đức hi sinh, nhẫn nại của người bà. Cùng là sự kính yêu vô bờ của cháu đối với người bà của mình.

Ôi cái quần chéo go

Ổng rộng dài quét đất

Cái áo cánh trúc bâu

Đi qua nghe sột soạt.

Ngày còn bé thật ngây thơ, nhận được quần áo mới thì mới vui sướng. Tác giả sử dụng các từ “ sột soạt” để thể hiện niềm vui thích của trẻ khi được nhận quà. Cháu chẳng chê ổng rộng, áo trúc vì hơn ai hết cháu hiểu đó là tình yêu của bà dành cho cháu.

“Tiếng gà trưa

Mang bao nhiêu hạnh phúc

Đêm cháu về nằm mơ

Giấc ngủ hồng sắc trứng”

Chìm vào giấc ngủ trưa trong không gian thanh bình để trở về tuổi thơ chính là nguồn động lực để cậu bé tinh nghịch ngày xưa này đã thành người chiến sỹ cộng sản chắc tay súng chiến đấu vì:

“Cháu chiến đấu hôm nay

Vì lòng yêu Tổ quốc

Vì xóm làng thân thuộc

Bà ơi, cũng vì bà

Vì tiếng gà cục tác

Ô trướng hồng tuổi thơ.”

Không phải vì đất nước, vì dân tộc hay những lý tưởng kỳ vĩ mà vì những điều giản dị nhất trong mỗi con người. Tình yêu nhỏ nằm trong tình yêu lớn tạo thành tình yêu dân tộc . Ở đây cũng cho ta thấy sự trưởng thành của cậu bé nhỏ ngày nào . Giờ đây cậu đã đủ sức mạnh để bảo vệ những gì thân thương, nhỏ bé nhất của mình, hình ảnh đó mới cao đẹp làm sao.

“ Tiếng gà trưa” của tác giả Xuân Quỳnh với lời văn nhẹ nhàng, gần gũi đã đánh thức những ký ức xa xôi nhất trong tâm hồn mỗi con người. Để mỗi khi đọc bài thơ này, mỗi độc giả lại được chìm đắm trong tình yêu của bà.